

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 13-11-2020
Enhed: FOPS
Sagsbeh.: SUMMSB
Sagsnr.: 2006204
Dok. nr.: 1430898

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 9. oktober 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 13 (L 61) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Lars Boje Mathiesen (NB).

Spørgsmål nr. 13:

”Vil ministeren oversende Sundheds- og Ældreministeriets vurdering af, hvor stor effekt smagsrestriktioner på henholdsvis tyggetobak og e-cigaretter vil have på antallet af brugere, samt præcist angive kilderne til den dokumentation, der ligger til grund for ministeriets sundhedsfaglige vurdering?”

Svar:

Tobakslovforslaget udmønter den brede politiske aftale om en handleplan mod børn og unges rygning, som blev indgået den 18. december 2019 mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Venstre, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti og Alternativet. Aftalen indeholder en bred vifte af initiativer, herunder forslag om forbud mod kendetegnende aromaer, rettet mod at stoppe og forebygge børn og unges rygning og nikotinafhængighed, og aftalen gennemfører en række af de initiativer, som patientforeninger og fagfolk har efterspurgt i flere år. Forslaget om forbud mod kendetegnende aromaer skal således ses som ét tiltag som del af en samlet pakke af initiativer. Det er kombinationen af tiltag, der forventes tilsammen at have en effekt.

Hjernen er først færdigudviklet omkring 25-års-alderen. Børn og unges umodne hjerner er særligt følsomme for nikotin, og unge bliver hurtigere nikotinafhængige end voksne. Sundhedsstyrelsen vurderer på grundlag af de foreliggende undersøgelser og erfaringer, at et smagsforbud på e-cigaretter og tyggetobak vil bidrage til, at færre børn og unge begynder at bruge tobaks- og nikotinprodukter, idet fx sødere og blødere smage kan virke særligt tiltrækkende for børn og unge, og man ved at fjerne sådanne smage gør det mindre tiltrækkende for børn og unge at eksperimentere med tobaks- og nikotinprodukter. Dette vil bidrage til, at færre børn og unge bliver afhængige. Sundhedsstyrelsen peger samtidig på, at smagsrestriktioner på yderligere tobaks- og nikotinprodukter end cigaretter og rulletobak kan medvirke til at mindske risikoen for, at børn og unges forbrug skubbes rundt mellem forskellige tobaks- og nikotinprodukter.

Sundhedsstyrelsen udgav i august 2020 den danske delrapport af Den Europæiske Rusmiddelundersøgelse (ESPAD) 2019. Rapporten viser, at andelen af elever i 9. klasse, der oplyser at have brugt e-cigaretter i løbet af de sidste 12 måneder, er faldet fra 32,9 % i 2015 til 28,4 % i 2019. Faldet dækker imidlertid over en stigning i andelen blandt drenge (fra 32,8 % i 2015 til 36,6 % i 2019) og et fald i andelen blandt piger (fra 32,9 % i 2015 til 21,1 % i 2019). I alt har 14,0 % af eleverne i 9.klasse i 2019 brugt e-

cigaretter i løbet af de sidste 30 dage, og andelen er markant større blandt drenge (19,0 %) end blandt piger (9,5%).¹

National Academies of Science, Engineering, and Medicine (NASEM) konkluderer at brug af e-cigaretter blandt unge, øger risikoen for at ryge røgtobak² senere i livet³. Et af studierne, der indgik i NASEM rapporten, er en metanalyse, der omfattede 17.389 personer i alderen 14-30 år. Studiet viser, at risikoen for at begynde at ryge cigaretter er 3,6 gange større hos personer, der har prøvet e-cigaretter end hos dem, der ikke har⁴.

WHO skriver i deres "Report on the Global Tobacco Epidemic 2019", at børn og unge, der aldrig har røget, og som bruger e-cigaretter, ser ud til mindst at fordoble deres risiko for at begynde at ryge cigaretter senere i livet⁵.

Et canadisk studie fra 2018 fandt, at unge, der havde brugt e-cigaretter inden for de sidste 30 dage, havde en øget risiko for at have prøvet at ryge cigaretter, sammenlignet med dem der ikke havde e-cigaretter inden for de sidste 30 dage⁶.

Et kohortestudie blandt ca. 6.000 børn og unge i USA fra 2019, fandt også en sammenhæng mellem brug af e-cigaretter, og øget risiko for, at begynde at bruge cigaretter⁷.

Public Health England (PHE) skriver i deres rapport fra 2018, at aldrig-rygere i UK, som prøver e-cigaretter, har større sandsynlighed for at prøve at ryge cigaretter senere end dem, der ikke har prøvet e-cigaretter. Dog vurderes det i rapporten, at der ikke er en kausal sammenhæng, og at e-cigaretter ikke ser ud til at have betydning for faldet i brug af tobak blandt unge i UK⁸.

Et systematisk review fra 2018 har set på e-cigaretbrugeres præferencer for bl.a. forskellige smagsstoffer i forskellige aldersgrupper. Det ser ud til, at smagsstoffer er en vigtig faktor for teenagere (<18 år) ift. at prøve e-cigaretter, og at teenagere starter deres forbrug af e-cigaretter med e-cigaretter med smagsstoffer, især søde smagsstoffer. I studiet fandt man også, at brugerne opfattede sødlige og frugtige smagsstoffer som mindre skadelig, mens tobakssmag blev opfattet som mere skadelig⁹.

En rapport fra Nordens vedfærdscenter fra 2019 konkluderer, at smagstilsætninger er en ledende årsag til, at børn og unge prøver e-cigaretter. Nye brugere foretrækker

¹ Sundhedsstyrelsen og SDU, "Den Europæiske Rusmiddelundersøgelse (ESPAD) 2019, minirapport" august 2020

² Oversat - I kilden står der: combustible tobacco products

³ National Academies of Science, Engineering, and Medicine. Public health consequences of e-cigarettes. 2018. Washington DC: The National Academies Press.

⁴ Soneji et al. Association Between Initial Use of e-Cigarettes and Subsequent Cigarette Smoking Among Adolescents and Young Adults. *JAMA Pediatrics*, 2017, 171(8): 788-797.

⁵ WHO Report on the Global Tobacco Epidemic, 2019. Geneva: World Health Organization; 2019. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

⁶ S. Aleyan et al. Risky business: a longitudinal study examining cigarette smoking initiation among susceptible and non-susceptible e-cigarette users in Canada. *BMJ Open* 2018.

⁷ K.M. Berry et al. Association of electronic cigarette use with subsequent initiation of tobacco cigarettes in US youths. *JAMA Network Open*. 2019.

⁸ A. McNeill et al. Evidence review of e-cigarettes and heated tobacco products 2018. A report commissioned by Public Health England. London: Public Health England.

⁹ S. Zare, M. Nemati, Y. Zheng. 2018. A systematic review of consumer preference for e-cigarette attributes: Flavor, nicotine, strength, and type.

især de søde smagsvarianter som f.eks. slik, frugt, tyggegummi og læskedrikke. Desuden opfattes e-cigaretter med smag af f.eks. frugt mindre sundhedsskadelige end e-cigaretter med smag af tobak¹⁰.

En norsk rapport om snus fra 2019 viste også, at et flertal af unge bruger snus med smag¹¹.

Et studie fra 2017 blandt unge og unge voksne, viser, at tre ud af fire angiver, at de ville stoppe med produktet, hvis der ikke længere var smag i. Studiet omhandler både e-cigaretter og tobak¹², og konkluderer, at smagsrestriktioner ikke ville fjerne forbruget helt, men nedsætte det betragteligt.¹³

Tobaksvarer, urtebaserede rygeprodukter og elektroniske cigaretter med en kendetegnende aroma kan således påvirke forbrugsmønstrene samt antallet af personer, der indleder et forbrug. Kendetegnende aromaer kan medvirke til at gøre rygning og anvendelse af elektroniske cigaretter mere tiltrækkende, da de mindsker smagen af tobak, kan gøre smagen mindre skrap og for visse tilsætningsstoffer have en lindrende effekt. Dette betyder, at røgen opfattes som værende mindre irriterende, når den inhaleres. Den sundhedsfaglige bekymring er særligt, at en mildere eller blødere smag kan være særligt tiltrækkende for unge mennesker, og at kendetegnende aromaer kan medføre, at flere unge begynder at ryge eller fastholdes i deres afhængighed.

E-væsker indeholder varierende mængder og typer af smagsstoffer, afhængigt af producent og produkt. Der findes over 7000 forskellige aromastoffer på markedet, som bliver brugt i e-cigaretter¹⁴.

Endeligt kan det oplyses, at WHO opfordrer til, at e-cigaretter reguleres ved lov, og at lovgivningen reguleres ud fra den nyeste evidens på området. WHO er bekymret for udviklingen og savner sikker evidens for, at e-cigaretter ikke er sundhedsskadelige. WHO er særligt bekymret for helbredskonsekvenserne ved brug af e-cigaretter, om e-cigaretter får ikke-rygere og særligt unge til at ryge samt tobaksindustriens indflydelse på produktudviklingen og lovgivningen.

Med venlig hilsen

¹⁰ Nordens Velfærdscenter. Smagstilsætningers betydning for brug af snus og e-cigaretter – med fokus på unge i Norden. Januar 2019.

¹¹ Folkehelseinstituttet. Helseisiko ved snusbruk, versjon 2. Folkehelseinstituttet Rapport 2019. Oslo: Folkehelseinstituttet, 2019.

¹² Cigaretter, cigarer, vandpibe og røgfri tobak

¹³ Harrell MB, Loukas A, Jackson CD, Marti CN, Perry CL. Flavored Tobacco Product Use among Youth and Young Adults: What if Flavors Didn't Exist? *Tob Regul Sci*. 2017 Apr;3(2):168-173. doi: 10.18001/TRS.3.2.4. PMID: 28775996; PMCID: PMC5536860.

¹⁴ J.M. Kitzen et al. E-cigarettes for smoking cessation: Do they deliver. *Journal of Clinical Pharmacy and Therapeutics*, 2019, 1-6.

Magnus Heunicke / Mie Saabye